

Μαδρίτη, 04.06.2018

ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΙΣΠΑΝΙΑΣ

Ισπανικές επενδύσεις στην Ελλάδα

Το σύνολο των εισροών ισπανικών επενδύσεων στην Ελλάδα, την περίοδο 1993-2016, ανέρχεται σε €2,98 δισ. Το μεγαλύτερο μέρος αυτών, €1,89 δισ. ή το 63,4% του συνόλου για την περίοδο αναφοράς, πραγματοποιήθηκε τα έτη 2007 και 2008. Στη συνέχεια, σημειώθηκε απότομη μείωση των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών των Ισπανών, οφειλόμενη σε μεγάλο βαθμό στην αβεβαιότητα που δημιούργησε στους υποψήφιους επενδυτές η κρίση χρέους της Ελλάδας. Επίσης, η βαθιά και παρατεταμένη οικονομική ύφεση της ελληνικής οικονομίας λειτούργησε ανασταλτικά.

Τη διετία 2011-2012, το σύνολο σχεδόν των ισπανικών κεφαλαίων που εισέρευσαν στη χώρα μας (€128,1 εκ.) κατευθύνθηκε στον χρηματοοικονομικό τομέα (80-96%), ενώ έκτοτε οι πραγματοποιηθείσες επενδύσεις ήταν πολύ περιορισμένου μεγέθους (γεωργία €14 εκ., ενέργεια €11,2 εκ., εμπόριο €7,5 εκ., κτηματομεσιτικός τομέας €4 εκ., ξενοδοχεία €2,5 εκ.). Το 2016 ανήλθαν μόλις σε €50 χιλ.

Οι κύριοι τομείς που έχουν, έως σήμερα, επενδύσει ισπανικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι αυτοί της τσιμεντοβιομηχανίας (€1,3 δισ.), της ενέργειας (€389,3 εκ.) και του λιανικού εμπορίου (€102,2 εκ.), σύμφωνα με στοιχεία του Ισπανικού Υπουργείου Οικονομίας και Ανταγωνισμού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΙΣΠΑΝΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (αξία σε € εκ.)

Έτος	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	1993-2016
Αξία (€ εκ.)	769,41	1.122,27	100,83	85,07	39,21	88,89	35,20	2,50	1,8	0,05	2.982,74

ΠΗΓΗ: Ισπανικό Υπουργείο Οικονομίας και Ανταγωνισμού, επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ
Προς το παρόν, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το 2017.

Κυριότερες ισπανικές επενδύσεις στην Ελλάδα είναι οι ακόλουθες:

Το 2001 η γαλλική *Lafarge* εξαγόρασε την *ΑΓΕΤ Ηρακλής*, ενώ το 2007 ενίσχυσε τη συμμετοχή της με την εξαγορά του μεριδίου της ΕΤΕ σε αυτήν. Η ισπανική *Lafarge* συμμετέχει με ποσοστό 78,7% στο μετοχικό κεφάλαιο της *ΑΓΕΤ Ηρακλής*.

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΜΑΔΡΙΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.**

Το 2004 η *Iberdrola* (δεύτερη μεγαλύτερη ισπανική εταιρεία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας) εξαγόρασε το 49,9% της *Rokas A.B.E.E.* Η εταιρεία *Rokas* έχει εγκατεστημένα 17 αιολικά πάρκα, σε περιοχές της Κρήτης, της Εύβοιας, της Θράκης και των νήσων Κω και Λέρου, συνολικής ισχύος 217 MW.

Η *Endesa* (ιδιοκτησίας, από το 2007, της ιταλικής *Enel*) είχε ιδρύσει κοινοπραξία με τον Όμιλο *Μυτιληναίου (Endesa Hellas)*, της οποίας το 50,01% πώλησε στην ελληνική εταιρεία, το 2011.

Το 2004, εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα η *Cesa Hellas*, θυγατρική της ισπανικής *Cesa*, το δε επόμενο έτος η μητρική εξαγοράστηκε από την *Acciona*, με αποτέλεσμα να μετονομαστεί σε *Acciona Ενεργειακή*. Το πρώτο έργο ξεκίνησε το 2005 στο Παναχαϊκό Όρος με την εταιρεία *Αιολική Παναχαϊκού* (θυγατρική της *Acciona*), σε συνεργασία με την εταιρεία *ΕΝΤΕΚΑ*, ισχύος 34,85 MW. Το 2009 προστέθηκαν εγκαταστάσεις ισχύος 13,6 MW.

Η *Gamesa*, δραστηριοποιούμενη στην Ελλάδα από το 2006, με αιολικά πάρκα στην ηπειρωτική χώρα και σε ορισμένα νησιά, πώλησε τον Δεκέμβριο του 2013 στην εταιρεία *EMV* (θυγατρική του γαλλικού Ομίλου *Eren*) μερίδιο 86% του αιολικού πάρκου ισχύος 25,5 MW στον Κιθαιρώνα. Σύμφωνα με στοιχεία της ισπανικής εταιρείας, δε φέρεται να έχει πλέον άλλη παρουσία στη χώρα μας.

Η εταιρεία *OPDE*, που κατασκευάζει φωτοβολταϊκά πάρκα, δραστηριοποιείται, μέσω της θυγατρικής της στην Ελλάδα *Mecasolar*, στην κατασκευή ανιχνευτών ηλιακής ενέργειας.

Η ισπανική εταιρεία φυσικού αερίου *Enagas* απέκτησε, το Σεπτέμβριο του 2014, μερίδιο 16% στην *Trans Adriatic Pipeline AG (TAP)*, η οποία έχει αναλάβει το έργο κατασκευής του Διαδριατικού αγωγού φυσικού αερίου (ευρωπαϊκό σκέλος του Νοτίου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου, συστήματος μεταφοράς αερίου από κοιτάσματα της Κασπίας). Η *Enagas* εξαγόρασε το μεγαλύτερο μέρος του μετοχικού κεφαλαίου που κατείχαν οι *E.ON* (9%) και *Total* (10%), το δε υπόλοιπο αυτού περιήλθε στο ήδη μέλος της κοινοπραξίας *Fluxys* (έως πρότινος μερίδιο 16%). Στον TAP συμμετέχουν, επίσης, οι εταιρείες *BP* (20%), *SOCAR* (20%), *Statoil* (20%) και *Axpo* (5%).

Τον Μάιο του 2017 υπογράφηκε σύμβαση για έρευνα υδρογονανθράκων, μεταξύ της εταιρείας *Energean Oil* και του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στην περιοχή της Αιτωλοακαρνανίας. Τον Μάρτιο του ίδιου έτους, η ισπανική *Repsol* απέκτησε το 60% των δικαιωμάτων που έχει η *Energean Oil* στις χερσαίες περιοχές Ιωαννίνων και Αιτωλοακαρνανίας. Η *Repsol* σχεδιάζει τη διενέργεια γεωφυσικής σεισμικής έρευνας στο

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΜΑΔΡΙΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.**

οικόπεδο των Ιωαννίνων την περίοδο 2017-2018 και στην Αιτωλοακαρνανία την περίοδο 2018-2019. Τα εν λόγω οικοπέδα έχουν συνολική έκταση 8.547 τ. χλμ.

Μεγάλες ισπανικές αλυσίδες λιανικού εμπορίου, με παρουσία στην ελληνική αγορά, είναι οι ακόλουθες: ο Όμιλος *Inditex* έχει συνολικά 154 καταστήματα ετοιμών ενδυμάτων (από 164 το 2012) με διαφορετικές επωνυμίες (*Zara* 46, *Zara Kids* 6, *Pull & Bear* 23, *Massimo Tutti* 13, *Bershka* 28, *Stradivarius* 16, *Oysho* 18, *Zara Home* 10), η εταιρεία *Mango* δραστηριοποιείται, στον ίδιο κλάδο, με 10 καταστήματα, η αλυσίδα πολυκαταστημάτων *El Corte Ingles* λειτουργεί 3 καταστήματα μόδας με την επωνυμία *Sfera*, η εταιρεία ειδών μόδας *Tous* δραστηριοποιείται στην ελληνική αγορά με 3 καταστήματα.

Η εταιρεία ειδών υγιεινής και πλακιδίων *Porcelanosa*, εμφανίζεται να έχει 19 σημεία πώλησης, μέσω αντιπροσώπων.

Στον τομέα των πολυκαταστημάτων τροφίμων και ποτών δραστηριοποιούνται η *Herba Hellas*, θυγατρική του ισπανικού Ομίλου τροφίμων *Erva Puleva*, η οποία πλέον ανήκει στον γαλλικό Όμιλο *Lactalis*.

Το 2004 εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα η εταιρεία *UCI (Unidad de Credito Inmobiliario)*, η οποία ελέγχεται από κοινού από την ισπανική *Banco Santander* και την γαλλική *BNP*. Η τράπεζα δραστηριοποιείται στον τομέα της κτηματομεσιτικής πίστης, μέσω περιορισμένου δικτύου καταστημάτων.

Τον Δεκέμβριο του 2014, συμφωνήθηκε η σύσταση κοινοπραξίας, μεταξύ της *Alpha Bank* και της ισπανικής *Aktua Soluciones Financieras*, με την επωνυμία *Aktua Hellas (Alpha Bank 45% και Aktua 55%)*. Η *Aktua Soluciones Financieras* ανήκει στον Όμιλο *Santander* και παρέχει υπηρεσίες στους τομείς διαχείρισης δανείων, ακινήτων και πιστώσεων, καθώς και της εμπορικής αξιοποίησης και πώλησης ενσώματων στοιχείων ενεργητικού στην Ισπανία.

Ισπανικές εταιρείες με παρουσία σε άλλους κλάδους είναι: η *Teka (Teka Hellas)* στον εξοπλισμό κουζίνας, η *Macruar (Macruar Hellas)* στον μηχανολογικό εξοπλισμό (ανυψωτικά μηχανήματα, κυλιόμενες σκάλες), η *FOOD MACHINERY ESPANIOLA S.A (FOMESA HELLAS)* με μηχανολογικό εξοπλισμό και υπηρεσίες για προστασία, διαλογή και συσκευασία φρούτων-λαχανικών, η *TECNIDEX S.A.U.* με υπηρεσίες υγειονομικού ελέγχου φρούτων και λαχανικών, η αντιπροσωπεία της αυτοκινητοβιομηχανίας *SEAT (Seat Technocar)* και ο Όμιλος *Maxam (Maxam Hellas)* με προϊόντα εκρηκτικών υλών ειρηνικής χρήσης. Η ασφαλιστική εταιρεία *Mapfre* διαθέτει υποκατάστημα στην Ελλάδα (οδική βοήθεια, ασφάλιση, ασφάλειες και ταξιδιωτική ασφάλεια).

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΜΑΔΡΙΤΗΣ ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.

Εταιρείες που, κατά το πρόσφατο παρελθόν, διέθεταν παρουσία στην Ελλάδα είναι η *Urbaser* στον τομέα επεξεργασίας αστικών-βιομηχανικών λυμάτων, η *Aister* στον εξοπλισμό ναυπηγείων, η *Colomar Munmany (Hellenic Tanneries)* με μονάδα βιολογικού καθαρισμού δερμάτων και η εταιρεία μόδας *Loewe*.

Στον τομέα των κατασκευών, οι ισπανικοί Όμιλοι *Ferrovial* και *ACS* (μέσω των θυγατρικών τους *Cintra* και *Dragados*, αντίστοιχα) είχαν αναλάβει, σε συνεργασία με τη *ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ*, την κατασκευή τμημάτων των αυτοκινητοδρόμων Ιόνιας Οδού–Αντίρριου-Ιωάννινα και ΠΑΘΕ στην περιοχή Μαλλιακού.

Η εταιρεία *THALES* (τομέας σηματοδότησης-τηλεδιοίκησης σιδηροδρομικών έργων) συμμετέχει σε κοινοπραξία με τις *METKA* και *Ξανθάκης Α.Τ.Ε.* στην υλοποίηση του έργου κατασκευής της νέας σιδηροδρομικής γραμμής Κιάτο-Ροδοδάφνη, συνολικού προϋπολογισμού ύψους 273 εκ. Η σύμβαση έργου υπεγράφη το Σεπτέμβριο του 2014.

Στον κλάδο του τουρισμού, οι ισπανικές αλυσίδες *Iberostar* και *Accor* λειτουργούν ξενοδοχεία στην Κρήτη και Κω, η πρώτη, και στην Αθήνα, η δεύτερη. Το 2013 η *Barcelo* ανέλαβε τη διαχείριση του ξενοδοχείου *Hydra Beach Resort*.

Το 2015, η εταιρεία ενοικίασης αυτοκινήτων *Goldcar* ξεκίνησε τη δραστηριοποίησή της στην ελληνική αγορά, με τη δημιουργία του πρώτου γραφείου της στο αεροδρόμιο της Ρόδου, ενώ σήμερα λειτουργούν άλλα έξι γραφεία (Χανιά, Ηράκλειο, Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Κέρκυρα, Κως).

Στις αρχές του 2017, η ισπανική εταιρεία καλλυντικών *Puig* εξαγόρασε την εταιρεία καλλυντικών *F*. Η ελληνική εταιρεία έχει πολυετή παρουσία στην Ισπανία στα πολυκαταστήματα *El Corte Inglés*, καθώς και σε σημαντικό αριθμό φαρμακείων.

Η ισπανική εταιρεία ενέργειας *Enagas S.A* συμμετέχει στο επενδυτικό σχήμα μαζί με την ιταλική *Snam Rete Gas S.p.A* και την βελγική εταιρεία *Fluxys S.A* για την ανάληψη του 65% της Διαχείρισης Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΔΕΣΦΑ) στην Ελλάδα. Οι εταιρείες *Snam*, *Enagas* και *Fluxys* είναι βασικοί μέτοχοι στον αγωγό TAP (με ποσοστά 20%, 16% και 19% αντίστοιχα) και θα έχουν τη δυνατότητα να ενισχύσουν, μέσα στα επόμενα χρόνια την ανάπτυξη των υποδομών αερίου (όπως το μεθάνιο για τις μεταφορές και το βιομεθάνιο).

Ελληνικές επενδύσεις στην Ισπανία

Οι συνολικές ελληνικές επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ισπανία την περίοδο 1993-2016 ανέρχονται σε €135,84 εκ. Ειδικότερα, την τελευταία επταετία (2010-2015) το

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΜΑΔΡΙΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.**

ύψος τους ήταν μόλις €15 εκ. Το 2016 καταγράφεται ελληνική επένδυση ύψους €55,08 εκ. στον κλάδο της βιομηχανίας τροφίμων (κονσέρβες ψαριών) στην Χώρα των Βάσκων. Τα τελευταία έτη παρατηρείται αύξηση της παρουσίας των ελληνικών εταιρειών, κυρίως στους τομείς του κοσμήματος, των καλλυντικών και των τροφίμων.

Αναλυτικά, ελληνικές εταιρείες με δραστηριότητα στην Ισπανία έχουν ως ακολούθως.

Το 1998 η *Αργυρομεταλλευμάτων και Βαρυτίνης* εξαγόρασε το 20% της *Laviosa Promasa* (μπετονίτης) και το 100% της *Otavi Iberica* (περλίτης).

Η εταιρεία *Ελληνικοί Λευκόλιθοι (Grecian Magnesite)*, από κοινού με τη γαλλική *Roullier Group*, εξαγόρασαν, το 2000, την ισπανική *Magnesitas Navarras*. Το μερίδιο της ελληνικής εταιρείας είναι 40%.

Στον τομέα των ιχθυοκαλλιεργειών, ο *Νηρέας* εξαγόρασε, το 2007, την εταιρεία *Predomar* που διαθέτει εγκαταστάσεις στην Αλμερία. Την ίδια χρονιά, απέκτησε το 33,34% της Νορβηγικής *MARINE FARMS ASA*, που παράγει τσιπούρα-λαβράκι στην Ισπανία. Το 2008, η *Ανδρομέδα Ιχθυοκαλλιέργειες* εξαγόρασε την *Grupo Acuimar Alimentación*, η οποία στη συνέχεια μετονομάστηκε σε *Andromeda Iberica*. Το 2009 απέκτησε την εταιρεία *Njordseas*, με έδρα στη Βαρκελώνη. Το 2010 η ελληνική εταιρεία εξαγόρασε την *Piscimar*, η οποία κατέχει το μεγαλύτερο ιχθυογεννητικό σταθμό και εκκολαπτήριο της χώρας, καθώς και ειδικές εγκαταστάσεις εκτροφής μεσογειακών ειδών (κυρίως τσιπούρα και λαβράκι).

Στον τομέα της συσκευασίας, η *Crown Hellas* εξαγόρασε το 2002 τις εταιρείες *Crown Cork Sevilla* (εργοστάσιο παραγωγής μεταλλικών δοχείων μπίρας και αναψυκτικών στην Σεβίλλη) και *Crown Cork de España*, μαζί με την θυγατρική της *Crown Cork Bebidas* (εργοστάσιο στο Agoncillo στη Β. Ισπανία). Επίσης, ο Όμιλος *Μαίλλη* διατηρεί θυγατρική εταιρεία με έδρα στη Βαρκελώνη.

Στον τομέα των κεραμικών, ο Όμιλος *Χατζηγεωργίου* δραστηριοποιείται, μέσω της θυγατρικής εταιρείας *Hatz Spain S.A.*, στην περιοχή της Βαλένθια.

Στα φαρμακευτικά, ο Όμιλος *Μαρινόπουλου* δραστηριοποιείται μέσω της φαρμακοβιομηχανίας *Famar*. Το 2016 συμφωνήθηκε η εξαγορά από την ελληνική εταιρεία του εργοστασίου της Roche στο Λεγκανές της Μαδρίτης. Βάσει της συμφωνίας η *Famar* θα αναλάβει την τροφοδοσία της γαλλικής εταιρείας με τα προϊόντα που παράγονται ήδη από την νεοαποκτηθείσα μονάδα. Η *Famar* έχει παρουσία στην Ισπανία

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΜΑΔΡΙΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.**

από το 2011, όταν είχε εξαγοράσει εργοστάσιο της *Sanofi* στο Αλκορκόν (επίσης στη Μαδρίτη).

Η εταιρεία *Frigoglass* έχει θυγατρική εταιρεία στην περιοχή της Βαλένθια, με την επωνυμία *Frigoglass Iberica*, η οποία κατασκευάζει επαγγελματικά ψυγεία.

Το 2006 η εταιρεία αρδευτικών συστημάτων *Eurodrip* ίδρυσε τη θυγατρική εταιρεία (100%) *Eurodrip Irrigation Holding Systems S.L.* Σήμερα συνεργάζεται με την εταιρεία συμβούλων *TMF Spain*.

Στον τομέα του λιανικού εμπορίου κοσμημάτων, η *Folli-Follie* διακινεί τα προϊόντα της μέσω των δικών της ανεξαρτήτων καταστημάτων (Μαδρίτη και Βαρκελώνη), μέσω των αεροδρομίων (χώροι πωλήσεως στα αεροδρόμια Μαδρίτης, Βαρκελώνης και Μπιλμπάο) και μέσω της παρουσίας της στην μεγαλύτερη αλυσίδα πολυκαταστημάτων στην Ισπανία, *El Corte Inglés*.

Η *Korres*, στα καλλυντικά, έχει ένα δικό της κατάστημα. Επίσης τα προϊόντα της πωλούνται μέσω των πολυκαταστημάτων *El Corte Ingles* και σε ευρύ δίκτυο φαρμακείων.

Η *Maxi* προωθεί είδη κρεβατοκάμαρας της *Coco-Mat*, μέσω της εταιρείας *Coco-Mat Spain*, με την μέθοδο της δικαιόχρησης.

Στο τομέα των τροφίμων, η *Creta Farm* και ο ισπανικός όμιλος τροφίμων *Argal* δημιούργησαν την εταιρεία *Creta Farm España S.L.*, η οποία με την εμπορική επωνυμία *Creta Granjas* προωθεί μέσω του εμπορικού δικτύου του ισπανού εταίρου προϊόντα αλλαντικών.

Η *Καράτζης Α.Ε.* έχει μερίδιο (45%) στην εταιρεία *Croppy Solutions S.L.*, που δραστηριοποιείται στην εμπορία υλικών συσκευασίας, στην πόλη Valladolid.

Η *ΔΗΜΑΣ ΑΕΒΕ* δραστηριοποιείται στον τομέα των συστημάτων ηλιακής ενέργειας, μέσω της εταιρείας *Sistemas Ecologicos Solares S.L.*, στη Βαλένθια.

Η *MEGAPLAST Α.Ε.* δραστηριοποιείται εμπορικά μέσω της θυγατρικής της *MEGAPLAST SPAIN S.L.* (Βαρκελώνη) στον τομέα των εύκαμπτων πλαστικών συσκευασίας.

Από τον Ιούνιο του 2016, η *Attica Group* και η τράπεζα *BMCE Bank of Africa Group (BMCE)* του Μαρόκου, συνεργάζονται στην εκμετάλλευση θαλάσσιων γραμμών μεταξύ

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΜΑΔΡΙΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.**

Μαρόκου και ηπειρωτικής Ευρώπης, μέσω της εταιρείας *AFRICA MOROCCO LINKS (AML)*. Η *AML* δραστηριοποιείται στη γραμμή Ταγγέρη (Μαρόκο)- Αλγεθίρας (Ισπανία) προσφέροντας μεταφορικές (επιβατικές, εμπορευματικές) υπηρεσίες.

Η εταιρεία *Rensika* ιδρύθηκε στη Βαρκελώνη το 1990 από τον κ. Σταυρακάκη Γεώργιο και ειδικεύεται στα μεσογειακά προϊόντα, όπως: αρτοσκευάσματα και αλοιφές (χούμους, τζατζίκι και ταραμάς). Το Μάρτιο του 2010 δημιουργήθηκαν οι νέες εγκαταστάσεις 2,500 τετραγωνικών μέτρων. Είναι η ηγετική εταιρεία στις μεσογειακές αλοιφές και η επιτυχία αυτή έγκειται στην δέσμευσή της να προσφέρει υψηλής διατροφικής αξίας προϊόντα στο καταναλωτικό κοινό.

Άλια Ν. Παπαναστασίου
Σύμβουλος Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Α΄
Επικεφαλής Γραφείου ΟΕΥ Μαδρίτης